

Norlyk, A., Martinsen, B., Dreyer, P., & Haahr, A. (2023). Why Phenomenology Came Into Nursing: The Legitimacy and Usefulness of Phenomenology in Theory Building in the Discipline of Nursing. *International Journal of Qualitative Methods*, 22. <https://doi.org/10.1177/16094069231210433>

Fænomenologisk sygeplejeforskning spiller en legitim og central rolle i udviklingen af sygeplejedisciplinen

Annelise NORLYK, Professor, PhD, RN, Department of Public Health, Faculty of Health, Aarhus University, Denmark and Department of health and nursing science, Faculty of Health and Sport Sciences, Agder University, Norway. an@ph.au.dk

Fænomenologi blev introduceret af sygeplejeteoretikere i slutningen af 1970'erne i både USA og Skandinavien og har siden udviklet sig til en hyppig anvendt tilgang inden for sygeplejeforskning. Imidlertid er fænomenologisk sygeplejeforskning på det seneste blevet udfordret af forskere fra andre discipliner, der har rejst spørgsmål ved studiernes troværdighed og anvendelighed med henvisning til de anvendte fænomenologiske tilgange.

Diskussionsartikel har to hovedformål: For det første at belyse, hvilke argumenter sygeplejeteoretikere i henholdsvis USA og Skandinavien oprindeligt anvendte for at indføre fænomenologi som afsæt for udviklingen af sygepleje som selvstændig professionel disciplin og som teoretisk ramme for empirisk sygeplejeforskning. For det andet at diskutere legitimiteten af en fænomenologisk tilgang i nutidens sygeplejeforskning og i udviklingen af klinisk praksis.

Sygeplejeteoretikernes rationale bag introduktion og anvendelse af en fænomenologisk tilgang til sygeplejepsiksis var et opgør mod en dehumanisering af sygepleje, de oplevede. Gennem en fænomenologisk tilgang til sygepleje ønskede de et paradigmeskifte. Med fænomenologien fik de et sprog som kunne bidrage med at beskrive det essentielle ved sygepleje og som kunne bidrage positivt ind i teoriopbygningen af sygeplejedisciplinen. Vi argumenterer for, at disse begrundelser stadig er aktuelle og måske er endnu vigtigere i dag.

Gennem tre eksempler på empiriske fænomenologiske studier, der har afsæt i et patientperspektiv, illustrerer vi, hvordan disse studier giver teoretisk funderede indsigter om væsentlige eksistentielle aspekter relateret til patienternes oplevelser i den specifikke kontekst. Vi argumenterer for, at disse indsigter både kan guide sygeplejepsiksis og bidrage til teoretisk fundering af sygepleje som en selvstændig professionel disciplin.

Videre argumenterer vi for, at fænomenologisk filosofi tilbyder sygeplejepsiktionen et teorigrundlag og et sprog for praktisering af en menneskelig tilgang til patienterne, og udfordrer den nuværende tendens inden for sundhedsvæsenet til at fokusere på en evidensbaseret, standardiseret tilgang til patientpleje. Vi argumenterer for, at sygeplejepsiktionen fundamentale eksistensberettigelse, nemlig at yde en sygepleje med afsæt i et humanistisk grundlag, sættes på spil hvis sygeplejeforskningen ophører med at adressere de eksistentielle aspekter, der knytter sig til at yde sygeplejefaglig omsorg.

Konklusion. Fænomenologisk sygeplejeforskning har legitimitet og spiller en central rolle i udviklingen af teoretisk informeret indsigt, der fremmer udviklingen af sygeplejedisciplinen. En vurdering af fænomenologisk sygeplejeforskning bør således baseres på værdien af de resultater, denne forskning frembringer, og på hvorvidt den fremmer værdifuld viden i teoriopbygningen af faget. Kritik af fænomenologiske studier er vigtig, men troværdigheden og nytten af denne tilgang må således afgøres internt i disciplinen.